بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ސަބަބާއި ނިންމުން

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2021/HC-B12/75
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ފަރާތް: އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދު، ނަޖީމާގެއަސް / ވ.ފެލިދޫ
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ކޯޓު އަމުރު (ބަންދުން ދޫކުރުން)

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު ޝުޖާޢު ހުސައިން ޒަކަރިއްޔާ
ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުﷲ ހަމީދު
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް

ނިންމި ތާރީޚް: 10 ރަބީޢުލްއާޚިރު 1443 / 15 ނޮވެމްބަރު 2021

ހައިކޯޓުގައި ޤަޟިއްޔާ ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވުނު ތާރީޚު: 26 ރަބީޢުލްއައްވަލް 1443 / 01 ނޮވެންބަރު 2021

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- **ނަންބަރު:** 145-B3(317-358-2021)/MA/2021/01
- **ނިންމި ކޯޓު:** ކްރިމިނަލް ކޯޓު
- **ބާވަތް:** ކޯޓު އަމުރު (ބަންދުން ދޫކުރުން)
- **ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު:** 13 އޮކްޓޫބަރު 2021
- **ނިމުނު ތާރީޚު:** 20 އޮކްޓޫބަރު 2021

ޖިނާއީ- ކޯޓު އަމުރު- ބަންދުގެ ދަށުން ދޫކުރުން- ބަންދުގެ ދަށުން [illegible] [illegible]- ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާ- ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 60،62،63،64 ވަނަ މާއްދާ- [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 22 ވަނަ މާއްދާ- ބަންދުގެ ދަށުން [illegible] [illegible] [illegible]- [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]- [illegible] [illegible] [illegible] ފުރިހަމަކޮށްގެން [illegible]- ޤާނޫނުއަސާސީގެ 141 ވަނަ މާއްދާ - sub judice rule - ސަބްޖުޑިސް ރޫލް.

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދުގެ ރައުޔު.

މައްސަލައިގެ ތަޢާރުފު:

1. މިއީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B3(317-358-2021)/MA/2021/01 ކޯޓު އަމުރު އެ ކޯޓުން ނެރެފައިވަނީ ސަބަބުނެތި އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ކަމަށް ބުނެ، އެ އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވުމުން ބަލައިގަތް ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތަކީ [illegible] / [illegible]، އަޙްމަދު ޝާހު މުޙައްމަދެވެ.

މައްސަލައިގެ ކުރިން ހިނގާފައިވާ ގޮތް:

2. އަޙްމަދު ޝާހު މުޙައްމަދުގެ މައްޗަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ 42 ދަޢުވާ އެއް ދަޢުވާކޮށްގެ ފަރާތުން ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމާއި ގުޅިގެން އެ މައްސަލައެއް އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 317-358/Cr-C/2021 ޤަޟިއްޔާގެ ގޮތުގައި ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވިފައިވެއެވެ.

3. މި މައްސަލައިގައި، އަޙްމަދު ޝާހު މުޙައްމަދު ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކޮށްދިނުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅުއްވުމުން ސަބަބެއް ނެތް ކަމަށް ބުނެ އެ ކޯޓުން އަމުރު ރައްދުކޮށްފައިވެއެވެ. އެ އަމުރު ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުން އެ މައްސަލަ މި ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/HC-B12/26 ޤަޟިއްޔާއިން ބަލައި، އެ ޤަޟިއްޔާ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އަޣުލަބިއްޔަތުން، އަޙްމަދު ޝާހު މުޙައްމަދު ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރުމަށް ނިންމާފައިވެއެވެ.

4. މިދެންނެވި ފަދައިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ނިންމުމާއި ގުޅިގެން އެ ނިންމުމުން 2 ފަހަރުގެ މަތިން މުއްދަތު ކުރެވި، އަޙްމަދު ޝާހު މުޙައްމަދު ބަންދުގައި ހުރި ހުރުން ދިގުކުރުމަށްޓަކައި ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނިންމާފައިވެއެވެ.[1]

---

[1] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B3/AM/2021/12 (11 އޯގަސްޓު 2021) އާއި ނަންބަރު 145-B3/AM/2021/14 (16 ސެޕްޓެމްބަރު 2021) ބަންދު މުއްދަތު ނިންމުން

5. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނިންމުން ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ދަމަހައްޓާފައިވަނިކޮށް، އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދުގެ ބަންދު މުރާޖަޢާ ކުރުމަށް އެދި 3ވަނަ ފަހަރަށް ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވަނީ 04 އޮކްޓޫބަރު 2021 ގައެވެ.

6. އޭގެ ފަހުން، 13 އޮކްޓޫބަރު 2021 ގައި، އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދުގެ ފަރާތުން 2 (ދޭއް) މީހަކު ޖާމިނުވާގޮތަށް، ކަފާލާތުގެ ދަށުން އޭނާ ދޫކޮށްލުމަށް އެދި ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް "ކަފާލާތުގެ ދަށުން ދޫކޮށްލުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފޯމު" ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

7. މިސްފެންނެވި ފަދައިން ދައުލަތުން އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދުގެ ބަންދު މުރާޖަޢާ ކުރުމަށް އެދި ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމާއި ގުޅިގެން، 20 އޮކްޓޫބަރު 2021 ގައި ކްރިމިނަލް ކޯޓުގައި އަޑުއެހުމެއް ބާއްވައި، އެއަޑުއެހުމުގައި، އޭނާގެ ބަންދުން ދޫކޮށް ދިނުމަށް [illegible] ނިންމައި، [illegible]، ރަށުން ބޭރަށް ދިއުން މަނާކޮށް، ކަފާލާތުގެ ދަށުން ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް އަމުރުކޮށްފައިވެއެވެ.[2]

8. އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދު ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް ނިންމި ސަބަބު ކަމަށް އެ އަމުރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ:

"ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/HC-B12/26 [illegible] އަމުރުކުރައްވައި [illegible]، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދުގެ ބަންދު މުރާޖަޢާކުރުމުގައި، އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދުގެ ބަންދުން [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 144 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ބަލައިފައެވެ. އަދި [illegible] އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދުގެ ފަރާތުން [illegible] ފޯމު [illegible] އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދު ކަފާލާތުގެ ދަށުން ދޫކޮށްލުމަށް ނިންމައިފައެވެ.

މިމައްސަލާގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން [illegible] ނިންމާފައިވާތީ، އޭނާ ކްރިމިނަލް ކޯޓުން [illegible]

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/HC-B12/26 [illegible] އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދު [illegible] 49 ވަނަ [illegible] 36 ވަނަ [illegible] 46 ވަނަ [illegible]

---

[2] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B3(317-358-2021)/MA/2021/01 (20 އޮކްޓޫބަރު 2021) ގެ އަމުރު

[illegible] 41 [illegible] 37 [illegible] 42 [illegible] 42 [illegible] 2021 [illegible] 31 [illegible]

[illegible] 13 [illegible] 2021 [illegible] 20 [illegible] 2021 [illegible]

ދެންނެވުން، ބަންދު މުއްދަތުދިގުކުރުމުގެ ޝަރީޢަތުން މަޖިލީހުގައި ތަޙްޤީޤު ކުރުމަށް ދައްކާފައިވާ ދަލީލުތަކަށް ބަލާއިރު، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 59 ވަނަ މާއްދާއާއި 60 ވަނަ މާއްދާގައި އިޝާރާތްކޮށް، ތަޙްޤީޤަށް ހުރަސް ބަންދު މުއްދަތުކުރުމުގެ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ތަޙްޤީޤު ހުއްޓުވުމަށް ... [illegible] [illegible] 1 ވަނަ ... ހައިކޯޓުގެ 2021/HC-B12/26 ނަންބަރު ... ބަޔާންކޮށްފައިވާ ... ނުފެނެއެވެ.

[illegible]

[illegible] 09:30 [illegible]

[illegible] 09:30 [illegible] 14:00 [illegible] 2021 ވަނަ އަހަރު 16 ވަނަ ދުވަހު ... ނަންބަރު 145-B3(317-359-2021)PH/2021/11 [illegible]

[illegible] 2021/HC-B12/26 [illegible]"

9. ދިފާޢީ ފަރާތުން، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 145-B3(317-358-2021)/MA/2021/01 ކޯޓު

އަމުރު އެ ކޯޓުން ނެރުއްވީމާއި ގުޅިގެން އެ އަމުރު، އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ހުށަހެޅުމުގެ ... ހައިކޯޓަށް ... މި މައްސަލައެވެ.

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތައް:

10. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B3(317-358-2021)/MA/2021/01 ކޯޓު އަމުރު ނެރެފައިވަނީ [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން 3 (ތިނެއް) ނުކުތާ ހުށަހަޅައި އެ ނުކުތާތަކާ [illegible] [illegible] ހައިކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible]. އެގޮތުން ހުށަހަޅާފައިވާ 3 (ތިނެއް) ނުކުތާއަކީ:

10.1 ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B3(317-358-2021)/MA/2021/01 (20 އޮގަސްޓު 2021) ކޯޓު އަމުރަކީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 60ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި އެ ޤާނޫނުގެ 59ވަނަ މާއްދާ އާއި ގަވާއިދު ނަންބަރު: 2021-SC-REG-01 (ޝަރީޢަތްކުރުމާބެހޭ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދު) ގެ 20ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ އާއި 22ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ނެރެފައިވާ އަމުރެއްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

10.2 ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B3(317-358-2021)/MA/2021/01 (20 އޮގަސްޓު 2021) ކޯޓު އަމުރަކީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 64ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި (ހ) އާއި ގަވާއިދު ނަންބަރު: 2021-SC-REG-01 (ޝަރީޢަތް ކުރުމާބެހޭ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދު) ގެ 21ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ނެރެފައިވާ އަމުރެއްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

10.3 ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B3(317-358-2021)/MA/2021/01 (20 އޮގަސްޓު 2021) ކޯޓު އަމުރަކީ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު: 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] ޤާނޫނު) ގެ 05ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި، (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރާއި (03) ވަނަ ނަންބަރާ ޚިލާފަށް ނެރެފައިވާ އަމުރެއްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

އިސްތިއުނާފު ނުކުތާތަކުގެ ތަފްސީލުގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ވަކީލުން ދެއްކި ވާހަކަތަކުގެ ޚުލާޞާ:

އިސްތިއުނާފު ފުރަތަމަ ނުކުތާއާ ގުޅޭ:

11. ބަންދުކުރުމުގެ މުއްދަތު ކުރިޔަށް ދިގުކުރުމަށް ކާރިޢާގެ ދަށުން ދުސްތޫރީ ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގައި،[3] ސުޕްރީމްކޯޓުން ހަދާފައިވާ ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤަވާއިދުގައި[4] ބަޔާންކުރާ އިޖުރާއާތުތަކާ ޚިލާފަށް ކަމަށާއި، ކާރިޢާގެ ދަށުން މިގޮތުގެ ބަންދުކުރުން ގެޔަށް ނިސްބަތްވާ ބާރެއް ފަސޭހަކަން ހިޔަރިންގގައި އިތުބާރުކުރެވޭ ބަރުދާށްކަމަށާއި، އަދި ގެއްލުވާން ޙިމާޔަތުގެ އިތުބާރުކުރުމެއް ނެތްކަމަށެވެ. ކާރިޢާގެ ދަރިން މިހާރު ބަންދުން ދޫކުރުމަށް ފަސޭހައާރަށް ޙިމާޔަތްކުރުމަށްޓަކައި ކުށްތަކެއްކަމުގެ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤަވާއިދުގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި 22 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، 59 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު، ބަންދުކުރުމަކީ އުސޫލެއް ކަމަށެވެ.

12. ކާރިޢާގެ ދަރިން އަދިވެސް ކުޑަކުދިން ކަމުގައިވާތީ، ކާރިޢާގެ ދަރިން އަދިވެސް ކުޑަކުދިން ބަންދުން ދޫކުރުމަށް ހުށަހެޅި ކަމަށް ނުބެލުމަށް، ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤަވާއިދުގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފުކަމަށް ބަލާފައިވާ ކަމަށެވެ.

13. އަޙްމަދު ޒާހިރު މުޙައްމަދުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ދަޢުވާކުރާނަމަ މަސްތުވާތަކެތީގެ 42 ގްރާމަށް ކަމަށާއި، ތުހުމަތު ކުރެވޭ، މިސްކިތުގެ ކުރިން ދެކޮޅު ކުރާ ގަނޑު މި ކުށުގެ އަދަދުގެ ސަބަބުން އާންމުންނަށް މާލީ އަދި ގެއްލުމެއް ކުރިމަތިވާން ޖެހޭ ކަމަށާއި، ސިޔާސީ ކުށްތަކެއް އާންމުން ދުރަށް ފައިސާގެ އަދަދު -/25,000,000ރ. (ފަންސަވީސް މިލިއަން ރުފިޔާ) އަށްވުރެ ގިނަ މައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤުތަކެއް އެކުލެވޭ ކަމަށާއި، މިއީ، ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޖިނާއީ ބޮޑު ކުށެއްކަމަށްވާ ކަމަށެވެ. އަދި އަޙްމަދު ޒާހިރު މުޙައްމަދަކީ ދުވަހު ފައިސާގެ ގޮތުން ބާރުގަދަ އަސަރުކުރުވޭ ތުހުމަތުކުރެވޭ

---

[3] ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2016

[4] ޤަވާއިދު ނަންބަރު 2021-SC-REG-01

މައްސަލަތަކުގެ ކުށުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މި ކުށުގެ އަމަލު ހިނގާފައިވަނީ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުށުގެ މި އަމަލު ހިނގާފައިވަނީ [illegible] [illegible] [illegible].

14. އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މި މައްސަލައިގައި ކްރިމިނަލް ކޯޓުން [illegible] ހެކި [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible].

15. އަދި އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދަކީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މި [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މޫސާ މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

16. އަދި އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދަކީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

އިސްތިއުނާފު ދެވުނު ނުކުތާއާ ގުޅޭ:

17. މި ނުކުތާއާ ގުޅިގެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 64 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ނުވާކަމަށާއި، [illegible]

[illegible]

[illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ [illegible]

18. [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ގާނޫނުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުން، [illegible]

އިސްތިއުނާފީ ތިން ވަނަ ނުކުތާ ބެލުން:

19. ފަނޑިޔާރުން ޝަރީޢަތް ހިންގަންޖެހޭ [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި، އަދި ފަނޑިޔާރުންގެ [illegible] 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ (03) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމަށާއި، އަދި މި މާއްދާގެ (ށ) އާއި (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރަށް ބަލާއިރު، [illegible] ނަންބަރު 2021/HC-B12/26 [illegible]

ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ހައިކޯޓަށް އެދުނު ގޮތް:

20. އިސްތިއުނާފުގެ ނަކުތާތަކާއި އެ ނަކުތާތަކަށް ތަފްސީލު ބަޔާންކޮށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ވަކީލުން އެދިފައިވަނީ، އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައި ހުރި، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 01/MA/2021/145-B3(317-358-2021) (20 އޮކްޓޫބަރު 2021) ކޯޓު އަމުރަކީ ބާޠިލު އަމުރެއް ކަމަށް ކަނޑައަޅައި، ސަބަބަކީ ނިންމުމުން އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދު ބަންދުގައި ބަހައްޓަން އަމުރުކޮށްދިނުމަށެވެ.

އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދުގެ ވަކީލުން ހުށަހެޅި ޖަވާބުގެ ޚުލާޞާ:

އިސްތިއުނާފުގެ ފުރަތަމަ ނުކުތާގެ ޖަވާބުގެ ޚުލާޞާ:

21. އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދުގެ ވަކީލުން ބުނެފައިވަނީ، މި މައްސަލައަކީ މީގެ ކުރިން ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/HC-B12/26 ޤަޟިއްޔާގައި ޙުކުމްކޮށް ކަނޑައެޅިފައިވާ މައްސަލައެއްކަމަށާއި، އެހެންކަމުން، މި މައްސަލައިގައި އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދުގެ ވަކީލުން ކްރިމިނަލް ކޯޓުގައި އެދިފައިވަނީ ހައިކޯޓުގެ އެ ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ އުޞޫލުތަކުގެ އަލީގައި ގޮތެއް ނިންމައިދިނުމަށް ކަމަށާއި، އެ ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަންކަމަށް ބަލާއިރު، މައިގަނޑު 2 ކަމަކަށް ފަރުވާތެރިވުން އެއްބަސްވެފައިވާ ކަމަށާއި، އެއީ، އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދުގެ ވަކީލުން ހުށަހަޅާ ނުކުތާ ކޯޓުގެ އިސްތިދުލާލާއި މުޤާރަނާ ސަބަބުތަކަށް ނަތީޖާތަކުގެ އިސްތިދުލާލު ނެތުން ކަމަށެވެ. ފަރާތްތަކުގެ މެދުގައި ޙިމާޔަ ވަނީ އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދު ކޯޓަށް ހާޟިރުނުވުމުގެ ފުރުޞަތުދިނުމުގެ މައްސަލަ ކަމަށް. އެހެންކަމުން، އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދު ހިފެހެއްޓުން ކަމަށް ނުވަތަ ކޯޓަށް ހާޟިރުނުވެދާނެ ކަމަށް ޝައްކުކުރެވޭ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް ފަރާތުން ބުނެފައިވާ ސަބަބުގެ ދަށުގައި ބަންދުކޮށްފައިވާތީ، މި މައްސަލައިގައި އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދުގެ ޙައްޤުގައި ހިފެހެއްޓުމުގެ އަމުރެއް ނެރުމުގައި އުޞޫލުތަކާއި، ގާއިމް ކުރުމުގެ ކުރިން ކުރުވަކް ސަރުކާރުތަކުގައި އަމުރަކީ

ނުފިލާނެ ކަމުގެ ނުވަތަ ކޯޓަށް ޙާޟިރުވާނެ ކަމުގެ އިލްތިޒާމު [illegible] ކަމަށެވެ. އަދި [illegible] ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަމަށެވެ.

22. އަދި ހައިކޯޓުގެ [illegible] ކަމަށެވެ.

23. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

24. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 64ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި [illegible]

[illegible]

[illegible]

25. [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 2013/HC-A/344 [illegible][5] [illegible]

[illegible]

[illegible]

26. [illegible]

[illegible] 145-B3(317-358-2021)/MA/2021/01 [illegible] (20 [illegible]

2021) [illegible]

[illegible]

---

[5] [illegible] 4 [illegible] [illegible]

ހައިކޯޓުން ޖަވާބުދޭންޖެހޭ ނުކުތާތައް:

27. އިސްތިއުނާފުގެ ބިނާވަނީ ނުކުތާގެ ގޮތުގައި ސިވިލް ޕްރޮސީޖަރ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ފަރާތްތަކުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާއަކީ، އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ޙުކުމް އަދާލަތު ނުކުރުން ކުރިމަތިކުރެވުމުގެ ގޮތުން ވަނީ ފަރާތަކުން ޖެހިގެން ނިންމާފައިވާ އަޑުއެހުމުގައި ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ނުކުތާއެވެ. ޕްރޮސީޖަރ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ފަރާތްތަކުން ހުށަހަޅާ ޝަރީޢަތުގެ ގޮތުން އެކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ޝަރީޢަތުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ދަލީލު ބަލާ ފާސްކުރުމުގައި ހުށަހެޅި ނުކުތާ ބަލައިގަތުމުގައި ހުށަހެޅިފައިވާ ފަރާތަށް ފުރުސަތު ނުދީ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/HC-B12/26 ޤަޟިއްޔާގައި ހުރި ލަފާކުރެވުނު އުސޫލު ކަމެވެ. އަދި އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ޙުކުމް ޝަރުޢީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، ޝަރީޢަތްތަކުގެ ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)އާއި، (ހ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރާއި 3 ވަނަ ނަންބަރު ޚިލާފްކޮށްފައިވާ ޝަރުޢީ އުސޫލުތަކާއި، އެކަމުގެ އެކިއެކި ނުކުތާ ބަލައިގަތުން، އަދި ޚިލާފުވާކަމުގެ، އެކަމުގައި އެކަމުގެ ޤާނޫނީ ބަސްލަވާ ކޯޓެއްގައި ބަލައިގެންވާކަމަށް ނުފެނެއެވެ. މިހެން ފެނެއެވެ. މި ނުކުތާއަކީ ބަލާން ޖަވާބުދޭންޖެހޭ ނުކުތާއެއްކަމުގައި ނިމުނެވެ.

ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ހުކުމެއް ކުރުމަށް ކުރިން ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުން، އެ ހުށަހެޅުމުގެ ދަލީލުތަކާއި ހުށަހެޅުން ދަށުން ފަދަ ދަލީލުތަކެއް ދިނުމަށް ދަށުން ބަދަލުވެފައި ހުރިކަން ބަލައިގަތެވެ. އެ ދަލީލުތަކަށް ބަލައިފި ދަށުން އެންމެ ފުރިހަމަ ދަށުން އެފަދަ ބަލައިގަތުމުގެ ފަރާތްތަކުން ވެސް ބަލާފައެވެ. ނަމަވެސް، އެ ހުށަހެޅުން ހުށަހެޅުމުގައި ކުރިން ދިނުމަށް ދަށުން އެ ހުށަހަޅާފައިވާ ކަމަށް ބުނެފައިވާ އެ ސާބިތުކުރުމުގެ ގޮތުން އިތުރު ބަދަލެއް ޝަރީޢަތުގެ ޝަކުވާ ނިންމުމުގައި ވެސް ޝަރުޢީ ޙުކުމެއް ކަމަށް ބުނެފައިވާ އަޅާނުލެވިފައި ކަމަށް ސާބިތުވާ ނިކަމެއް ފަދަ ހުކުމެއް ކަމުގައި ނުބެލެވެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އެކަމުގެ ނިޔާވާ އަސާސް ސާބިތު ކުރަން ހުށަހެޅުމުގެ އިތުރުން ބަލާފައިވާ ޝަރީޢަތުގެ އެކަށީގެންވާ ދަލީލުތަކެއް ޚިލާފް ކަމުގެ ގަޔާ އިޖުރާއާތުގެ ބިނާކުރަންޖެހޭނެއެވެ. ވީމާ ހުކުމާ އެކުލަވާލި ޝަރުޢީ ދަލީލުތަކުގެ އިތުރުން ބައިނަލްއަޤުވާމީ ޤާނޫނުތަކުގެ އުސޫލުތައް ގޮތުގައި ބަލާ ޖަވާބުދޭންޖެހޭ ނުކުތާތައް ގަބޫލުކުރެވެއެވެ.

28. އިސްތިއުނާފު ނުކުތާތަކާއި އެ ނުކުތާތަކާ ގުޅިގެން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ވަކީލުންނާއި އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދުގެ ވަކީލުން ދައްކާފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible]، މި މައްސަލައިގައި ހައިކޯޓުން [illegible] ކަނޑައަޅަންޖެހޭ އަންނަނިވި ކަންކަމުގެ މައްޗަށެވެ:

28.1 [illegible] އުސޫލުގެ ދަށުން އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]؟ އަދި އަޙްމަދު މޫސާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޙްމަދު މޫސާ [illegible] [illegible] [illegible]؟ އަޙްމަދު މޫސާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]؟

28.2 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]؟

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:

29. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].[6]

30. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].[7]

---

[6] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/HC-A/637 [illegible] [illegible] " [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[7] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 61 ވަނަ މާއްދާ.

31. ކަފާލާތުގެ ދަށުން ބަންދުން ދޫކުރުމުގައި، ފައިސާ ބަހައްޓައިގެން ނުވަތަ މީހަކު ޒާމިންވެގެން ކަފާލާތުގެ ދަށުން ދޫކުރެވިދާނެކަން އެނގެއެވެ.[8] އަދި މިގޮތަށް ކަފާލާތުގެ ދަށުން މީހަކު ބަންދުން ދޫކުރުމުގައި، ޝަރުތުތަކާއެކު ނުވަތަ ޝަރުތުތަކާ ނުލައި ވެސް ދޫކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންވެއެވެ.[9]

އަޙްމަދު ފާސް މުޙައްމަދުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މައްސަލައިގައި ކަފާލާތުގެ ދަށުން ބަންދުން ދޫކުރުމުގެ ބާވަތުގެ މައްސަލަތަކެއްތޯ؟

32. ކަފާލާތުގެ ދަށުން ބަންދުން ދޫކުރުމަށް ބަލާއިރު، ކަފާލާތުގެ ދަށުން ބަންދުން ދޫކުރުން ހުއްދަނޫން ބާވަތުގެ މައްސަލަތަކެއްވެއެވެ. އެ މައްސަލަތައް ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ، ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 63 ވަނަ މާއްދާގައެވެ. އެގޮތުން، ކަފާލާތުގެ އުޞޫލުން ދޫކުރުން ހުއްދަނޫން ބާވަތުގެ މައްސަލަތަކަކީ؛

1. ޤަތްލުޢަމްދުގެ މައްސަލައެއް.
2. މީހަކު [illegible] [illegible] ހަމަލާދިނުން، [illegible] [illegible] ކުރުމުގެ މައްސަލައެއް.
3. ޓެރަރިޒަމްގެ މައްސަލައެއް.
4. ދައުލަތުގެ މިނިވަންކަމާއި އިސްތިޤްލާލަށް ގެއްލުންވާފަދަ އަމަލެއް ހިންގުމުގެ މައްސަލައެއް.
5. މަސްތުވާތަކެތީގެ ވިޔަފާރި ކުރުމުގެ މައްސަލައެއް.
6. ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާ ކުރުމުގެ މައްސަލައެއް.
7. ކަފާލާތުގެ އުޞޫލުން ދޫކުރެވުނުކަމަށް އެކަން ޤާނޫނުން ކަނޑައަޅާފައިވާ މައްސަލައެއް.

33. އަޙްމަދު ފާސް މުޙައްމަދުގެ މައްސަލައިގައި [illegible] -/100,000ރ. (އެއްލައްކަ ރުފިޔާ) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ

---

[8] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 62 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ).

[9] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 62 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ).

22ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު މިއީ ޖިނާއީ ބޮޑު ކުށެއްކަން އެނގެއެވެ.[10] ނަމަވެސް، ތުހުމަތު ކުރެވިފައިވާ މި ކުށަކީ ޖިނާއީ ބޮޑުކުށަކަށް ވުމަކީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 63ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު ކަފާލަތުގެ އުސޫލުން ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް ހުރަސްއަޅާ ސަބަބެއް ނޫންކަން އެނގެއެވެ. ކަފާލަތުގެ އުސޫލުން ދޫކޮށްލެވޭނެ ބާވަތުގެ ކުށްތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނިފައި ނުވެއެވެ.

އަހްމަދު މާސް މުއައްމަރީ ކުރިން ތަޙްޤީޤަކުން ފިޔަވައި މަރުޙަލާތަކުގައި، ކަފާލަތުގެ އުސޫލުގެ ދަށުން ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް ހުރަސްއަޅާ ޤާނޫނީ ސަބަބެއްތޯ؟ އަދި އަހްމަދު މާސް މުއައްމަރީ ކަފާލަތުގެ ދަށުން ދޫކޮށްލުމަށް ހުރަސްއަޅާ ސަބަބުތަކެއް އެބަހުރިތޯ؟

34. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ހުށަހެޅި ފުރަތަމަ އިސްތިއުނާފު ނުކުތާގައި، އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ މި ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ އަމުރު ހިފެހެއްޓުމަށް ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނާއި ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ މާއްދާތަކަށް ބަލާއިރު، އެ މާއްދާތަކަކީ ބަންދުކުރެވިފައިވާ މީހަކު ކަފާލަތުގެ ދަށުން ބަލާފައި ދޫކޮށްލުމުގެ ބާރު ކޯޓަށް ލިބިދޭ މާއްދާތަކެއްކަމުންނެވެ. އެ މާއްދާތަކުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ، ކަފާލަތުގެ ދަށުން ދޫކޮށްލުމުގައި ބެލޭނެ ކަންތައްތަކާ ޚިލާފަށް ޝަރީޢަތުން ނިންމުމެއް ކުރެވިދާނެއެވެ.

35. އެހެންކަމުން، ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 20ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި 22ވަނަ މާއްދާއާއި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 59ވަނަ މާއްދާއާއި 60ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ކަންކަން ބަލާއިރު، އަހްމަދު މާސް މުއައްމަރީ ކަފާލަތުގެ ދަށުން ދޫކޮށްލުމުގައި މި މާއްދާތަކާ ޚިލާފު ކަމެއް ކޮށްފައި ނުވެއެވެ. މިހެންކަމުން، އަހްމަދު މާސް މުއައްމަރީ ކަފާލަތުގެ ދަށުން ދޫކޮށްލުމަށް ނިންމި ނިންމުމަކީ، ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 20ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށް ނިންމުމެއްކަމަށް ނުފެނެއެވެ.

---

[10] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 22ވަނަ މާއްދާގެ (ހ).

36. ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤަވާއިދުގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެފައިވަނީ؛

"ބަންދުގައި ހުރި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]." މި ފަދައިންނެވެ.

37. ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤަވާއިދުގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމުގެ މައްސަލަ ބަލާއިރު، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުފެނެއެވެ.

38. މި މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތުގެ މައްސަލަ ބަލާއިރު، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މި މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެނގެއެވެ. ނަމަވެސް، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މި މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 59 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމަކީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ނަމަވެސް، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަންކަމެވެ.

39. މި މައްސަލައިގައި ދެފަރާތުން ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/HC-B12/26 ޤަޟިއްޔާއަށް ބަލާއިރު ވެސް، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] އެދުމަށްފަހު، އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދުގެ ބަންދުން ދޫކޮށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން [illegible]، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނިންމުމުގައި [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ޖިނާއީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]؟

40. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި އިސްތިއުނާފުގެ ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ، އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައި މިވާ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ކޯޓު އަމުރަކީ، ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 64ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) އާއި [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ގަވާއިދުގެ 21ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ނެރެފައިވާ އަމުރެއްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

41. އިސްތިއުނާފު މި ނުކުތާގެ ދަށުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވަނީ، [illegible] ދަށުން އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދު ބަންދުން ދޫކޮށްލުމުގައި ޖިނާއީ [illegible]، [illegible] [illegible] ހުންނަންޖެހޭކަން ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 64ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނާ ސަބަބުތަކެއް [illegible] ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible].

42. ޖިނާއީ [illegible] [illegible] ކްރިމިނަލް ކޯޓުން [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] ސުވާލުކޮށްފައިވާކަން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން [illegible]، ޖިނާއީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ކަނޑަވަރު ނުކުރެވޭނެ ކަމަށާއި، އެކަން ކަނޑަވަރުކުރާނީ ގޮތް، ސަރީޢަތްކުރާ ކޯޓް ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގާނޫނުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމުގައެވެ. އަދި، އެ ސަރީޢަތެއް ކަނޑަވަރުކުރާނީ ވަސީލަތްތަކެއް ޤާއިމުވެފައި ނެތްނަމަ، އެ ސަރީޢަތެއް ޤާނޫނީ މިއާގެ ހިނގާގައި ފުރިހަމަވާކަމަށް އެއާގެ ބަޔާން ދިއުމުން ކުރިއަށްދާގޮތަށާއި ނަމަވެސް، އެގޮތުން ކުރިއަށްދާ ޤާނޫނު އަދިކޮށްފައިނުވާކަމުގައެވެ.

43. ޢަބްދުﷲ ވަހީދު މުޙައްމަދުގެ ފަރާތުން ބޭނުމެއްވާ ޤާނޫނީ ފަރާތެއްކަމަށް ވާރިސުންގައި ބޭނުމެއްވާ ސަރީޢަތެއް ހިންގަމުންދާ ފަރާތެއްކަމަށްވެއެވެ. އަދި އެކަން ކަނޑަވަރުކުރުމުގައި އެ ފަރާތެއް ޤާނޫނު ހިލާފުކުރާ ސަރުކާރުން، އެކަންކަން ކަނޑަވަރުކޮށްފައިވާ ކަމުގައެވެ.

ޤާނޫނީ ފަރާތެއްކަމުގެ ހައިޞިއްޔަތު ހިންގަމުންދާ ކަން ސަރީޢަތެއްކަމުގައި ވާރިސުންގެ ދަރަނިތަކުގެ އަދާކުރުމުގެ ފަރާތުން ކަމެއްގައި ވެސް ބަޔާންކޮށްދީފައި ނުވާތީ، އަދި ސަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާ ޤާނޫނީ ފަރާތުގެ ހައިޞިއްޔަތު ހުށަހަޅައިދޭ ސަރީޢަތެއް ހިންގަމުންދާ ވާރިސް ކަނޑަވަރުކޮށްފައިވާކަމަށް ބެލެވޭފަދައިން ކަނޑައެޅިފައިވާކަން އެނގޭތީ، ޤާނޫނީ ފަރާތުގެ ހައިޞިއްޔަތު ބޭނުމުގައި ބެހޭ ސަރީޢަތެއް ހިންގަމުންދާކަމަށް އޮތްގޮތުގެ ބަދަލުގައި ނެތްކަމަށް ބެލެވިދާނެތީ، އަދި، އެ ސަރީޢަތުގެ މައްސަލަ އެކަމަށް ބަލާފައި، ޤާނޫނީ ކޯޓުގެ އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ އަދާކުރާ ބާރުތަކުން ތަޢާރުފު ސަރީޢަތްކުރުމުގައި ނިންމެވެ. އަދި އެކަން ނުކުރެވޭ ގޮތަށް، އެކަންކަން ތަފާސީލު ކުރެވިދާނެ ކަމެވެ.

ނިންމުން:

44. ޢަބްދުﷲ ވަހީދު މުޙައްމަދު ކަރާމާގެ ދަރިން ބަރުދަން ދޫކޮށްލާފައިވާތީ، އެފަދައިން ބަރުދަން ދޫކޮށްލައިފައިވާ ޢަބްދުﷲ ވަހީދު މުޙައްމަދު ޤާނޫނު ގެނެސްދޭނެކަމުގައި ކަނޑަވަރުކުރުމަށް އަމަލުކުރާ ދަރުމަ ހިއްސާކުރާކަމަށް އަދާކުރެވޭ. އިސްތިއުނާފުކުރުމުގައި ދިވެ ޤާނޫނީ ކޯޓުގެ ކޯޓު އަމުރުތަކާއި، މި ކޯޓުން ހުކުމްކުރުމާ ގުޅިގެން ބަލާފައި، ޢަބްދުﷲ ވަހީދު މުޙައްމަދު ކަރާމާގެ ދަރިން ބަރުދަން ދޫކޮށްލައިފައި، ޢަބްދުﷲ ވަހީދު މުޙައްމަދު ދަރިފުޅުންގެ ޤާނޫނީ ވަކީލުން ބަހާނީ ވާރިސުން/ވާރިސް ގުޅުން ޢަދުލުވެރިކަމާ

ހިފަހައްޓައި، ކޯޓުން އަންގާ ގަޑިއަކަށް، އަންގާ ތަނަކަށް ޙާޟިރުކުރުވުމާއި، ކޯޓުގެ ހުއްދަނުލައި ރާއްޖެއިން ފުރައިގެން ނުދާނެކަމަށް އިޤްރާރުވުމާއި، ކޯޓުގެ ހުއްދަނުލައި ރާއްޖެއިން ބޭރަށް ފުރައިގެން ނުދިއުމާއި، [illegible] [illegible] ގެއްލުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބައްދަލުވުންތަކުގެ އިތުރުން ރަސްމީ [illegible] ދުވަހަކު 9:30 އަށް ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނަށް [illegible] ޙާޟިރުވުމަށް ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި ވ. [illegible] / [illegible]، [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49ވަނަ މާއްދާގައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] އަދި ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] އެނގެއެވެ.

45. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޚާއްޞަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] ޚާއްޞަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] ޚާއްޞަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 63ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤަވާއިދުގެ 20ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިން އެނގެއެވެ.

46. [illegible] ޚާއްޞަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޚާއްޞަ [illegible] ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] ޖިނާއީ [illegible]

ޤާނޫނާ ނުވަތަ ސަރީޢަތާ ޚިލާފަށް ބޭނުމެއް އިޖުރާއާތުގެ ފަރާތަކަށް ދީފައިވާ، އެ ނިންމުމަކީ ބާޠިލުކުރަން ޖެހޭ ކަމަށް ތަނަވަސް ސަބަބެއް އެއްވެސް އަދާކުރެވޭކަމަށް ނުފެނެއެވެ.

ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ރިމާންޑުގެ މައްސަލަ

47. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ހުށަހެޅި އިސްތިއުނާފާ ނުކުތާތަކާއި ދެބައި ފަރާތަކަށް އަދި އިސްތިއުނާފު ތަރުތީބު އަޑުއަހާ ދާއިރާ މުޅިއެއްކޮށް ފަރާތުން ދެބައި ފަރާތަކަށް ފަހުމީ ޝަރީޢަތް ބަލައިދިން ޤަރާރާއި ގުޅޭ ކަންތައް ގޮތުން އަރުވާފައިވާ ގުޅޭ ކަމުގައިވާ އެންމެހާ ކަންކަން ގުޅޭ ކަމަށެވެ.

48. ސުޕްރީމްކޯޓުން ދެއްކެވި ރައުޔަކުން ކުށުގެ ތުހުމަތު ކުރެވޭ މީހާ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމާއި ގުޅޭ ކަންތައް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަސާސީ އުސޫލަކީ " އެއްވެސް މީހަކު ދުވަސް ސުޕްރީމްކޯޓުން ދެއްކެވި ރައުޔުން އެ މީހާ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުން ނުވާނެއެވެ." މިހެންނެވެ. ވީމާ، އެފަދަ މީހާ ބަންދުގައި ނުބެހެއްޓުމަކީ އަސްލު ގޮތެވެ. ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަކީ އަސްލު އިސްތިސްނާ އެއް އިސްތިސްނާ އެވެ. މިގޮތުން އެއްބަސްވެވޭނަމަ، އެންމެ ނުރައްކާތެރި އަދި އެންމެ ނާޒުކު ގޮތުގައި ނަގާފައި އިސްތިސްނާ ހައްޤުތަކުގެ ގޮތުގައި ވަނީ، ސުޕްރީމްކޯޓުން ދެއްކެވި ކުށުގެ ކުރިން ކަނޑައެޅޭ ބަންދު (pretrial detention) ކަމަށްވާތީއެވެ.[11]

49. ސުޕްރީމްކޯޓުން ދެއްކެވި ރައުޔުން މީހާ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުން އިސްތިސްނާއީ ޙާލަތްތައް ކަމަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ؛

49.1. އެކަށީގެންވާ ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މައްސަލައެއްގެ ހުކުމް ކުރެވުނު މަސައްކަތު ކުރުމުން ކަމަށްޖެހޭ؛

49.2. ހުށަހަޅާފައިވާ މީހަކު ނުކުމެ ހާޒިރުވުން މަސައްކަތު ކުރުމުން ކަމަށްޖެހޭ؛

---

[11] ވަސީމް އިބްރާހީމް ވ. މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް (2010) 19 ސ.ކ.، ޢަބްދުﷲ ޝާހިދު ޢަބްދުލްޤަހާރު ވ. މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް (2010) 20 ސ.ކ.

49.3. ކޯޓަށް ހާޟިރު ނުވެދާނެ ކަމަށްޓަކައި؛

49.4. ފިލައިދާނެ ކަމަށްޓަކައި؛ އަދި

49.5. ބަންދުން ދޫކޮށްލައިފިނަމަ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކަލެއް ކުރިމަތިވެދާނެ ކަމަށްޓަކައި އެވެ.

މީގެ އިތުރުން، އެފަދަ ދުރު ޝުރޫޠުތަކުގެ މައްސަލަތަކުގައި ސަރުކާރުން ޙުކުމް ކުރުމުގެ ކުރިން އެފަދަ ބަންދުން ދޫކޮށްލެވިދާނީ، ކަމާގުޅޭ އުސޫލުން ނުވަތަ ކޯޓުން ބުނާ ގޮތެއްގެ މަތިން ކޯޓަށް ހާޟިރުވާނެކަން ކަށަވަރުކުރުވާ ޝަރުތުތަކާ އެއްގޮތަށް ކަނޑައަޅާ ސަބަބުތަކާއި ކަނޑައަޅައިފައިވާ އެފަދަ ބަންދުން ދޫކޮށްލެވޭނެކަން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއިން އެނގެއެވެ.

ޙުކުމް ކުރުމުގެ ކުރިން ބަންދުގައި ހުންނަންޖެހޭ މުއްދަތު

51. ތުހުމަތު ކުރެވިފައިވާ މައްސަލައެއްގައި ހުކުމް ފައިވާ ދައުލަތުން ގިނަވާނީ އަދި އެ މައްސަލަތަކާއި ގުޅިގެން ސަރުކާރުން ބަލަންޖެހޭ ކަންކަމުގެ މައްޗަށް ބަލައި، ސަރުކާރުން ހުކުމް ކުރުމުގެ ކުރިން އަދުލުވެރި މާނަ ބުރަ ދުވަހު ބަންދުގައި ހުންނަންޖެހިދާނެކަމަށް ދަނީ ކޯޓުން ރައްޔިތުން ކަށަވަރު ކޮށްދީ އެވެ. މިއީ ރައްޔިތުން ކަނޑައަޅާ ނިންމުންތަކެއް ކަމެއް. ސަބަބަކީ މިއީ ދިވެހިރައްޔިތުންގެ އަސާސީ ޙައްޤުތަކުގެ ބައެއް ގެއްލިގެންދާ ކަމެއް ވާތީ އެވެ. ނަމަވެސް މި ނުކުތާއަކީ ރައްޔިތުންގެ ކޯޓުތަކުން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގެ އިސްތިސްނާތަކުގެ މައްޗަށް ބަލައިގެން ކަމަށް ދެކެމެވެ. ސަބަބަކީ، އެއީ ޤާނޫނުއަސާސީ ގައި ބަޔާން ކުރާ އަދިއަލަތު ދިނުމުގެ ބައްލަވައި ސަރުކާރުން ބުރަވެގެން ކުރުމުގެ ކުރިން ބަންދު ނުކުރުމުގެ ޙައްޤު އަދި ދެން، މިފަދަ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދެވަނަ ބާބުގެ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަން އިސްތިސްނާއެއް ކަމަށްވާތީ އެވެ. ޤާނޫނުއަސާސީން ލިބިދޭ ޙައްޤުތައް އެއްވެސް ގޮތަކުން މަދުކުރެވޭނީ ހަމައެކަނި ޤާނޫނުއަސާސީން ލިބިދޭ ގޮތަށެވެ. މިގޮތުން މުދަލާއި ހުރިހާ ދިރިއުޅުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވެއެވެ.[12] ޖިނާއީ އިޖުރާއާތު ގައިވާ ޙައްޤުތަކުގެ ތެރެއިން އެއްޗެއް

---

[12] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 40 ވަނަ މާއްދާ.

ބައެއްގެ އެބަސްވާން ގެއްލުންލިބިފައިވާކަމަށް ތުހުމަތު ކުރެވިދާނެ، އަދި އެފިޔަވަޅު ކަމަށް ތުހުމަތު ކުރެވޭ މީހާ ފިޔަވަޅެއް ދިއުމާއި ފިޔަވަޅެއް ހިފެހެއްޓުމަކީ، އަދުލު އިންސާފު މި ރޫހާއި ނުގެންގުޅުމަށް ހަމަވާ އިންތިޒާމު އަތުވެއްޖެ، ޖިނާއީ ތުހުމަތުގެ ދަށުން ހިފެހެއްޓުމަކީ މިހާރު ހިނގާފައިވާ ތަނުގެ ދުވަސް ހިސާބު، ހިފެހެއްޓުން މި ދުވަސްތަކުގެ ހިސާބު އެއްވެސް ތުހުމަތެއް ސާބިތުވުމަށް ހަމަވާ ހެކި ނެތި ކުރެވޭ ޤާނޫނީ ތަފާތު ހަމަޖެހި ކަމަށް ބަލާފައި ނުހަނުވެއެވެ.

52. އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ މައްސަލައަކީ، އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދުގެ މައްޗަށް މިދާންނަވި ޖިނާއީ ތުހުމަތު ކުށުގެ ދަޢުވާތަކެއް އުފުލިފައި ވަނިކޮށް، ކޯޓުތަކުގެ އުސޫލުން ދުވަހަކަށް ޖާމިނުކޮށް އަދި އިތުރު ސަރުކާރު ތަކެތިއެކު އެންމެ ދުވަސްކުރުމާއި ގުޅޭ މައްސަލައަކަށްވެއެވެ.

53. ކޯޓުތަކުގެ ދަށުން ދުށުކުރުން އިޖުރާއަތުތަކަށް ބަޔާން ކޮށްފައިވާ ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) ގެ ހަމަވަރަށް ބަލާލުމުގައެވެ. ކޯޓުތަކުގެ ދަށުން ދުށުކުރާ ދ ގޮތެއް މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވެއެވެ.[13] ޤާނޫނުގައި ބަޔާން ކުރާ ގޮތުގެ ތެރެއިން ގޮތަކަށް މިހާރު ކޯޓުތަކުގެ ދަށުން ދުށުކުރާއިރު، ސަރުކާރާ ނުލައި، ނުވަތަ ސަރުކާރާއެކުގައި އެމީހަކު ދުށުކުރުމުގެ އިސްތިޘްނާ ފަރާތްތަކަށް ޤާނޫނުން ދީފައިވެއެވެ.

ޤާނޫނީ ދިފާޢީ އިސްތިސްނާ ބާބު:

54. ފަރާތްތަކުންނަށް ބާރު ދީފައި ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނުގެ ދަށުންނެވެ. މިގޮތުން ފަރާތްތަކުންނަށް ދީފައިވާ އިސްތިޘްނާ ބާރުން ކަނޑައެޅުމުގައި، ވަކި ފާހަގަކޮށްފައި، އަދި ވަކި ތަފްސީލުތަކެއް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.[14] ފަރާތްތަކާ އެހެން ދީފައިވާ އިސްތިޘްނާއެއް ބާރުން ކުރެވިދާނެ ވަކި ފާހަގަ ޖެހުން ނުވަތަ ތަފްސީލުތަކުން ނުވަތަ ބަޔާންކުރުން ކަމުގައި ދެކެވޭން ނުވާނެއެވެ.

---

[13] ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 62(ށ) ގެ (1)، (2).

[14] ޤާނޫނު ނަންބަރު:13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަރާތްތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 31(ށ).

ފަނޑިޔާރުންނަށް ޤާނޫނުން ލިބިދީފައިވާ އިޚްތިޔާރުގެ ތެރެއިން ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނުގެ ހުދޫދުގެ ތެރެއިން މުސްތަޤިއްލު ކަމާއިއެކު ގޮތް ނިންމުމަކީ ފަނޑިޔާރުން ކުރާ މަސައްކަތުގެ ތަނބީ އެއްސަރުކަށިއެވެ. އަދި އެއީ އަދުލުއިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބޭނުގެ މިނިވަންކަމުގެ ރަމްޒެއް މެއެވެ.

55. މައްސަލައެއްގައި ހުކުމް ފައިސަލާކުރުން ދައްކާ ފަރާތްތަކާއި ހުރިހާ ހަރަކާތްތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، ފަނޑިޔާރަކު އަމިއްލަ މިނިވަންކަމާއިއެކު ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނުގެ ހުދޫދުގެ ތެރެއިން، ނިންމާ ނިންމުންތަކަކީ، ތަޢައްސުބު ނިންމުން ތަކާ ކަމަށް ދަލީލާ، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާއި ކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ ބަދަލުން، ފަނޑިޔާރުން ފެނިގެން ކުރުމުގެ ބިރުވެރިކަން، ވާހަކަ ދައްކައި އެކަން މުޖުތަމަޢުން ޤަބޫލު ކުރުވުމަށް މަސައްކަތް ކުރުމަކީ ޢަދާލަތު ޤާއިމް ކުރަން ޤަބޫލް ނުކުރެ ވެއެވެ. ސަބަބަކީ، ފަނޑިޔާރުގެ ކުރިމަތީގައި، ދެފަރާތުގައި ހަސަދުން ބިރުއިން، ގަނަވަރުކަމާ ކޮންމެވެސް އެއްޗެއްކަމުން ފަނޑިޔާރުގެ ނިންމުމާމެދު ދެކެވޭ އަސަރު ފާޅުވެގެން ދުވަސް ގޮތެއް ހިތަދުވެ. ފަނޑިޔާރުން ކުރާ މަސައްކަތުގައި ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނުގެ ހުދޫދުގެ ތެރެއިން ފަނޑިޔާރުން އިޖުތިހާދު ކުރައްވާ ނިންމުންތަކަށް، ވަކިވަކި ގޮތަކަށް ވަކިގޮތަކަށް ނިންމުމަކަށް ފޯރުވުން އެކަށީގެން ނުވެއެވެ. ނަމަވެސް އެއީ ކަނޑައެޅިގެން ބައިނަލްއަޤްވާމީ ނިންމި ނިންމުމެއްކަމަށް ދެއްކުމަށް މަސައްކަތް ކުރުން ކަމަށް ބެލެވިދާނެއެވެ.[15]

56. ފަނޑިޔާރުގެ އެ ނިންމުމަކީ، ޤާނޫނާ އެއްގޮތް ނިންމުމެއް ނޫންކަމަށް ޤަބޫލު ކުރެވޭ ވަގުތު ޤާނޫނު ދައްކައިދީފައި ވެސް މެދު، އިސްތިސްނާ ކުރުމުގެ މަގެވެ. ފަނޑިޔާރަކު އޮންނާ މަޤާމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތާއި ވާޖިބު އަދާކުރުމުގައި، ދީން ތަޢައްމުލުވެރިކަމާއިއެކު ނިޔަތު ކުރިކަމުގައި ވެއްޖެނަމަ، ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ބަޔާންކުރާ ޤާނޫނުގައި އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ އުސޫލުތަކުގެ ބޭރުން އެފަނޑިޔާރަކަށް ޖަވާބުދާރީކަމާއި ސުވާލުކުރެވުން ފަދަ ނިޒާމް ކަމަށް ކަނޑައަޅާ ޤާނޫނު ކަމަށް ކަނޑައަޅާ ނުކުރެވޭނެއެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނީ ނިޒާމުގެ ދާއިރާއިން ކޮމިޝަން ތަހުޤީޤު ކުރުމުގެ ގޮތް

15

ބުނުމުން، އެފަދަ މައްސަލައެއް އިސްތިއުނާފު ކުރަންޖެހޭނީ ފުރަތަމަ ހައިކޯޓުގައެވެ. އެއަށްފަހު ސުޕްރީމް ކޯޓުގައެވެ. އެނޫން އެހެން [illegible] ދޭނެއެވެ. ފަނޑިޔާރުން ނިންމާ ނިންމުންތަކާއި ގުޅިގެން ހިތްހަމަ ނުޖެހޭ ފަރާތަކުން އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ މަގު ދޫކޮށް، އެހެން އިދާރާތަކަށް އެމައްސަލައެއް ހުށަހަޅައި އެ އިދާރާއަކުން އެމައްސަލަ އަލުން ބެލުމަކީ ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނުގެ [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] ނޫނެވެ. އެފަނޑިޔާރަކު ދިން [illegible] [illegible] ކުރި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަނޑައެޅިގެން ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނުތަކާއި ޚިލާފަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސަބަބުން [illegible] [illegible] ޤާނޫނު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނުގައި [illegible] އުސޫލުތަކުގެ [illegible] އެ ފަނޑިޔާރަކު [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނު [illegible] [illegible].[16]

57. ޕްރޮސިކިއުޝަނުގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 141 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި (ރ) ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

58. ވަކިވަކި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ޕްރޮސިކިއުޝަނުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހުށަހަޅާފައިވާ؛

> " [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]."

---

[16] ޤާނޫނު ނަންބަރު: 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާޟީންގެ ޤާނޫނު) ގެ 9 ވަނަ މާއްދާ.

މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސަބްޖުޑިސް ރޫލް[17] (sub judice rule) އާ ކަނޑައެޅިގެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. މި އުސޫލަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 141ވަނަ މާއްދާ (ނ) ގެ ދަށުން، ދިވެހިރައްޔިތުންގެ އަދުލުއިންސާފުގެ ނިޒާމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އުސޫލެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ދެކެމެވެ.

59. [illegible].

---

[17] [illegible]

ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ކޯޓުގެ ނިންމުން:

60. ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނުން ލިބިދީފައިވާ އިޚްތިޔާރާއި ބާރުތަކުގެ ބޭނުން ހިފާއިރުން ކޯޓުން ކުރިން ބާރުކުރިން، ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާ ބަންދުކޮށްފައިވާ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ކޯޓުން ބަޔަކު ނެތެވެ. އަދި އިޚްތިޔާރުގެ ބޭނުން ކުރާނީ ކޯޓުގެ [illegible] ކުރާނީ [illegible] ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް ކަމުގައި ވާންޖެހެއެވެ. މި އިޚްތިޔާރުގެ ބޭނުން ކޯޓުން ކުރަންވާނީ [illegible] ހަރުދަނާ ބާރުތަކެއް ނެތި ކަމެއް ނޫން ކަމާމެދު [illegible] ދެކެވޭ ގޮތުގެ ވަޒަންކުރުމުގެ ބަދަލުގައި [illegible] ފެންނަގޮތެވެ. ޤާނޫނު ދިފާޢު އިޚްތިޔާރު ބާރު ބަންދުކުރުމުގައި ޤާނޫނާއި އެއްގޮތަށް ނަންބަރަށް ހުކުމް ކުރުމަށްވުރެ، މަޙްކަމާއި ދަށު ކޯޓުތަކުގެ އެކަން އިސްތިސްނާއަކީ ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ބަންދުކުރުމެވެ. މިގޮތުން ޤާނޫނު ކަނޑައަޅައި ބަލާނީ ކުރާ އިނގޭނެ މިންވަރަކުން ބެލުމާ ގުޅޭ އިޚްތިޔާރު ބާރު ބަންދުކުރުމާއި ގުޅޭ ބަދަލުތަކަށް، އިސްތިސްނާއެއް އެކަން ބަލައިގެ ކުރުވުން އެވެ.

61. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49ވަނަ މާއްދާއާ އެއްގޮތުގެ މިހާރު ބަންދު ކުރުމުގެ އަމުރު ނުކުރާ ނިންމާއިރުގައި، ދެމެހެއްޓުން ހަމަހަމަ ކަނޑައެޅުމަށް ފާސްވާނެ ހިމާޔަތް ކުރަންޖެހެއެވެ. އެގޮ އިޖުރާއަތު، ޤާނޫނުއަސާސީގެ

49ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާން ކުރާ އިސްތިސްނާ ޙާލަތްތަކުގެ މައްޗަށާއި،[18] ކުރުގެ ބޭފުޅާއި، ކުރުގެ

ކުރެވޭމިންނާއި، ކުރު ބަންދުކުރާ ޙާލަތާއި، ކުރު ކުރުމުގައި އަނިޔާވެރިކަން ހިފުނުކަމާއި، އެކަމުގެ ހިފުނެވެ.

އަދި ހަމައެހެންމެ، ތުހުމަތުގައިވާ މީހާ ދުނިޔެގެ ހުރިހާ ފަރާތެއްގެ ބަރަބަރުގައި ކުރުގެ ދުވާލު ކުޑަ

ޙާލަތުތަކުގައި ވަޒަންދީ ވާނުގައި އަމަލުކުރާ ވިޔަސް ބަލަންޖެހެއެވެ.[19] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ

ނަންބަރު: 2010/SC-A/19,20 މިނޫ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އިބްރާހީމް ރަޝީދު ގާސިމް ކޮށްފައި ވެއެވެ.

އެ ދަޢުވާގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވެއެވެ. "ބަންދުކުރުމަށް ކުރުގެ ނަތީޖާއަކީ ދަރަޖަ ކޮށްކަމެއް، އަދި އެކަން

ތަޙުޤީޤު ކުރުމުގައިވި ބާކީ މިންވަރުގެ އަސާސީ ޙައްޤުތަކުގެ އެކަމުގައި ހިފާނެ މިންވަރު އަދަދަކީ ކޮބައި

---

[18] މި އިސްތިސްނާތަކަކީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު(ގެ 60ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ވެސް ބަޔާން ކުރާ ކަންކަމެވެ.

[19] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 59ވަނަ މާއްދާއިން

[illegible]

[illegible] "20 [illegible]

އަޙްމަދު މޫސާ [illegible]:

62. އަޙްމަދު މޫސާ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

63. އަޙްމަދު މޫސާ [illegible]

-/25,000,000ރ. (ފަންސަވީސް މިލިއަން) ރުފިޔާއަށް ވުރެ ގިނަ ފައިސާއެވެ. މިއީ ކުޑަ އަދަދެއް ނޫނެވެ.

[illegible]

[illegible] 200 (ދުއިސައްތަ) [illegible]

[illegible]

[illegible]

64. [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] އަޙްމަދު މޫސާ [illegible]

---

[20] [illegible] (2010) 19 [illegible] (2010) 20 [illegible]

މައްޗަށް ކުރާ ތުހުމަތުތަކީ އެފަދައިން [illegible] ކަމަށެވެ. ވީމާ، އަޙްމަދު ވާސް މުޙައްމަދުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތު ކުރެވޭ ކުށުގައި ބަޔާން ކުރާ ފައިސާއަކީ ދިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމުގައި ނަމަވެސް، އެމީހުންގެ އުއްމީދުތަކާއި އެމީހުންގެ ޙާލު އެމީހުންގެ [illegible] [illegible] ދިޔަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] ވިސްނުމުގައި [illegible] ކަމަށް ދެކެމެވެ. އަދި ޚާއްޞަކޮށް މިފަދަ ކުށްތަކަކީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސަބަބަކީ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދެކެމެވެ.

އަޙްމަދު ވާސް މުޙައްމަދު [illegible] ކުރިން ޢަމަލު ކުރިގޮތް:

65. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] ތުހުމަތު ކުރެވިފައިވާ މައްސަލައެއްގައި ޝަރީޢަތުން ޙުކުމް ކުރުމުގެ ކުރިން އެމީހަކު ބަންދުގައި ބެހެއްޓުން [illegible] އެއް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. މިއީ [illegible] ތުހުމަތު [illegible] މައްސަލައެއްގައި [illegible] ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

66. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:171-E4/PRIV/2018/1977 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ޖަވާބުދާރީވުމަށް ޤާނޫނީ ވަސީލަތު ހައްދަން ހުރި ވާހަކައެވެ.[21] އެކަމާއި ބެލިގެން މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ނަންބަރު: 17/HC/ECD/2018/105 ([illegible]) އަދި މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ނަންބަރު:171-E4/PRIV/2018/2047 ސިޓީން ސިފައިން ކުންފުނިތަކާއި ދެކޮޅަށް އަދިއްޔާ ޝަކުވާތަކުން ކުރަނިކަމާއި މަޢުލޫމާތު ޖަވާބު ދޭތެރޭގައި ކުންފުނީގެ މުވައްޒަފުންގެ ޕްރައިވަސީ އިދާރާއިން ޝަރީޢަތުގެ އަމުރުތަކެއް އެދިފައެވެ. އެ އެދުމާއި ބެލިގެން އެއްވެސް ފޯނު ކުންފުންޏެއް ދެކޮޅަށް ޝަކުވާއެއް ހުށަހަޅައިފިނަމަ ސިޓީގައި ބުނެފައިވާ ގޮތުން ކުރެވޭނެ ކަންތައްތަކެވެ:

> "...އަދި އެ ސިޓީގައި ކުންފުނީގެ މުވައްޒަފުންގެ ޕްރައިވަސީ ހިމާޔަތް ޕްރައިވަސީ މިކަން ދެކޮޅުން ދެމެހެއްޓުމާއި ޙައްޤުތައް ޙިމާޔަތްކުރުމުގެ އިދާރީ ނިޒާމެއް ޤާއިމުކުރުމާއި، މިކުންފުނީގެ ޖަވާބުދާރީވުމުގެ އުސޫލުތަކާއި ކަނޑައެޅުން، ކުންފުނީގެ ވަޒީފާ ދެއްވި... ލިބޭ ޙައްޤުތައް ދޭހަވާ ގޮތުގެ މަތިން ޢަމަލުކުރަން ބާރުއެޅުމެވެ. މިގޮތުން، މިކުންފުނީގެ ބޭނުން ނިންމުމުގައި، ކުންފުނީގެ ޙައްޤުތައް ޙިމާޔަތްކުރުމުގެ ކުންފުނީގެ ވަޒީފާ ދޭ ފަރާތާއި ޙައްޤުތައް ހުށަހަޅާ ފަރާތަކަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ފަރާތަކާއި ކުންފުނި ނުވަތަ ކުންފުނީގެ ޕްރައިވަސީ ހިމާޔަތް ކުރުމުގެ ބާރު ދެވިފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން 2 ފެބްރުއަރީ 2018 ގައި ލިބޭ ޙައްޤުތައް ޙިމާޔަތްކުރުމަށް ކަނޑައެޅިފައެވެ.
>
> ޝަކުވާގެ ބޮޑުތަކުރަރުކޮށް، ކުންފުނީގެ ޕްރައިވަސީ ހިމާޔަތް ކުރުމުގެ ޙައްޤުތަކުގެ ވާހަކަ ނުވަތަ ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ލިބޭ ޙައްޤުތަކާއި ކަނޑައެޅިފައިވާ، އަދި އެކަންކަމާއި މިކުންފުނީގެ ޙައްޤުތައް ކަނޑައަޅާ ދެވިފައެވެ."

މި ވާހަކަ ދެކެއެވެ.

67. ސުވާލަކީ، އެ ސިޓީތަކުން އެނގެން އޮތް ފެންނަ ކަމާއި ހިމާޔަތް ކުންފުނީގެ ހައްގު ޕްރައިވަސީ ހިމާޔަތް ކުރުމަށް އެދިފައިވާ ކަމެއް ހުރި ހެއްޔެވެ؟ މިސުވާލުގެ ޖަވާބު ސިވިލް ކޯޓުގެ ދެކެވޭ ހުކުމުގައި ވެސް ސިފަކޮށްފައި ކުންފުނީގެ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމަށް ލިބިފައިވާ ސިޓީ ފެންނަ ކަމަށް ބުނެ ދޫކޮށްފައިވާ ފަތުވާ ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 103P/2019/SLG (13 ޖަނަވަރީ 2019) ސިޓީން ދެނެގަތް ވާނެއެވެ. އެ ސިޓީގައި އޮތީ؛

---

[21] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:101P/2018/SLG (29 ނޮވެމްބަރު 2018) ސިޓީ.

"...[illegible]

ނަންބަރު:171/HC/ECD/2018/105 [illegible]

[illegible] ނަންބަރު:102P/2018/SLG [illegible]...." [illegible]

ވީމާ، [illegible] އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދުގެ [illegible]

68. އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދު [illegible] ދިވެހިރާއްޖެއިން ފުރައިގެން ދިޔައެވެ. [illegible] އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދު [illegible] އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދު [illegible]

69. ކުރިން ބަޔާންކުރިހެން، އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދު [illegible]

[illegible]:

70. ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ބުނަނީ، "[illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެހެންކަމަށްވާނަމަ، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] "[illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

71. މި މައްސަލައިގައި [illegible].[22] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 145-B3(317-358-2021)/MA/2021/01 (20 އޮކްޓޯބަރު 2021) "ކޯޓު އަމުރު" ގައި "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] "2021 ޖޫން 16 ވަނަ ދުވަހު މިކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B3(317-358-2021)/PH/2021/11 އަމުރުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]." [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 68 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ،

---

[22] ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 68 ވަނަ މާއްދާ.

"....ވާއިރުގެ ދަރަން އަދާނުކުރެވޭ ކުރުވާއެކުއެކީގައި، އެ މީހެއްގެ ޕާސްޕޯޓު ނުވަތަ ދަތުރުފަތުރުކުރުމަށް ގެންގުޅޭ އެހެންވެސް ކަރުދާސް ލިޔުމެއް ހިފަހައްޓަން އަމުރުކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު..."

މިހެންކަމުންނާއި، އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދުގެ ޕާސްޕޯޓު ނުވަތަ ދަތުރުފަތުރުކުރުމަށް ގެންގުޅޭ އެހެންވެސް ލިޔުމެއް ހިފަހައްޓަން ކޯޓުން ސާފުކޮށް އަމުރު ކުރަންޖެހޭ ކަމަށް ދެކެމެވެ.

72. މި މައްސަލައިގެ ދިފާޢުވެރިޔާ ބަލާފައި، އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދުގެ ޕާސްޕޯޓާއި އެކަމަށް ނުވަތަ ނަގާފައި އެކަމަށް ބާރު ޕާސްޕޯޓް ސަބަބުން ހުކުމް ގެއްލި ދުވަސް ހަމަވެފައިވާ ޕާސްޕޯޓާއި ވަކި ސާފު ކުރެވިފައި ނެތެވެ. އަދި ޕާސްޕޯޓް ނަންބަރަކީ ކަނޑައެޅި އެފަދަ ނަމްބަރެއް ހިފައި ޕާސްޕޯޓް އެއާ އެއީ އެއް ދަށުން ކުރުމަށް ބަލާނެ އެހެން އެކުލެވިގެން ބަލަންކުރާ ނުވަތަ ދިނުމަށް އެއާ އިދާރާތަކުން ދިމާވެދާނެ ބޭރަށް ސަފަރުކުރައްވާ ނެތެވެ. އެހެންކަމުން، އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދު ފިޔަވައިގެން ދިއުން ހުއްޓުވުން ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކުރެވޭ ކަންކަން ކުރެވިދާނެ އެއްކަމަކަށް ބަލައި ނުވެއެވެ.

ޙުކުމް ދިނުން:

73. އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދު ނުފޫޒުކަމުގެ ދަޢުވާކުރާ ދިޔައީކީ އެންމެ އެއްބަސް ނުވާ އެ ޤަޟިއްޔާތަކެވެ. ވަކި ޖިންސުގެ މީހަކުވީ ޤާނޫނު ނުވޫނުކަމުން ފާހަގަ ކުރެވުނު ކަމަށް ކުރެވުނެވެ. ފާހަގަ ކުރެވުނީ ކޮންމެ ގޮތަކުން ބަހަނާ ކުރެވިފައެވެ. ކުރީގެ، ޤާނޫނާ މީހެއްގެ ކިބައިގައި ފިޔަވަޅުތަކާ ދެކޭ ސަރުކާރުގެ ފައިދާ އަދި އެކަމަކީ ކަމަކު ކުރެވުނު ގޮތެވެ.[23] މީހަކީ ކަމަކަށް ކުރަންޖެހުނު ވަކިގޮތަށް ޤާނޫނުގެ ފިޔަވަޅުތަކާ ދިފާޢީ ނިޔާއަކީ އެވަކި ހުރިހާ ބަދަލެކެވެ. އަދި ވަކިވަރެއް ނުހަމަ ޤާނޫނު މީހާގެ ބަސް ދިއުމުން ހުއްޓުވާލެވިދާނެ. ދިޔަ، އެހެނީ ބަސް ދިއުމުން ހުއްޓުވައިލުން އެކަން ކުރަންޖެހޭ ކުރެވުނު ވަކިވަރުތަކުގެ ބޭނުން ކުރަންޖެހުނު ކަމަށް ދެކެވެ.

74. ސާބިތުވީ އަދި ވަކިވަރެއް ފާހަގަ ކުރެވުނު ކަމެއް ހުށަހެޅިފައެވެ؟ އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދު ޤާނޫނުގެ ދަށުން ގެންގުޅޭ އިޚްތިޔާރުކުރާ ސާބިތުކުރުމަށް މަސައްކަތް "ދުވަސް" ނުވަތަ "ޖޫރިމަނާ" ނުވަތަ އެންމެހައި ގޮތަކަށް މައްސަލަ

---

[23] ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 64(ނ) އަދި ސުޕްރީމްކޯޓުން ނެރުއްވި ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ގަވާއިދުގެ 22 ވަނަ މާއްދާ.

[illegible]

75. [illegible] (dependent) [illegible]

76. ބަޔާންވެދިޔަ ސަބަބުތައް އެހެން ހުރުމުން، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B3(317-358-2021)/MA/2021/01 (20 އޮކްޓޫބަރު 2021) ކޯޓު އަމުރުން، އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދު ކަފާލާތުގެ ދަށުން ދޫކޮށްލުމަށް ނިންމި ނިންމުމަކީ ޤާނޫނާއި އެއްގޮތް ނިންމުމެއް ކަމަށް ބުނަ ނުވެވޭ، އެހިނދުން ބާޠިލުކޮށް، އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދުގެ މައްސަލަ ހުށަހެޅިގެން ހިނގަމުންދާ ޖިނާޔާތުގެ ދަޢުވާއެއް ނިމެންދެން [illegible] ބަންދުކޮށްގެން ބަހައްޓަންޖެހޭ [illegible] [illegible] ބުނަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުﷲ ޙަމީދުގެ ރައުޔު

77. މި މައްސަލައިގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކާއި ދެއްކި ވާހަކަތައް އަދި އިސްތިއުނާފު ބައްދަލުކުރާ އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދުގެ ފަރާތުން ދެއްކި ވާހަކަތައް ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު ޙުސައިން ޒަކަރިއްޔާ ބަޔާން ކުރައްވާ ގޮތަށް އަހުރެން އެއްބަސްވަމެވެ.

78. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި އިސްތިއުނާފީ 3ވަނަ ނުކުތާގައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނުގެ 5ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ 3ވަނަ ނަންބަރާ ޚިލާފުވާ ކަމަށް ބަޔާންކޮށް [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާއަކީ [illegible] މި ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] ނުކުތާއެއް ނޫންކަމަށް ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒުގެ ރައުޔާ އަހުރެން އެއްބަސްވަމެވެ.

ހުކުމް:

އިސްވެދިޔަ ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ސަބަބުތަކަށްޓަކައި އެފަދައިން ހުކުމުން، އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ މިވާ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/MA/145-B3(317-358-2021)/01 (20 އޮކްޓޫބަރު 2021) ގެ އަމުރަކީ ބާތިލު އަމުރެއް. ކަމަށް ކަނޑައަޅައި، އެއަމުރު ބާތިލުކޮށް، ސުޕީރިއަރ ނިޔާދުރުން ބަންދުކުރެވިފައި ބަހައްޓާފައިވާ އަމުރުތައް، މި ޤަޟިއްޔާ ބެލި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްތިފާޤުން ހުކުމްކޮށްފީމެވެ.

މިޤަޟިއްޔާ ބެލި ހުކުމް ސޮއި:

ފަނޑިޔާރު އަބްދުﷲ ހަމީދު

ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު ހުސައިން ޒަކަރިއްޔާ
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް